

**Ammatilliseen  
peruskoulutukseen  
valmentava koulutus**

# **Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus**

|                                |                                                                         |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| <b>Perusteen nimi</b>          | Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus                     |
| <b>Määräyksen diaarinumero</b> | 5/011/2015                                                              |
| <b>Korvattavat määräykset</b>  | 15/011/2010<br>9/011/2010<br>7/011/2008<br>20/011/2010                  |
| <b>Koulutuskoodit</b>          | Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus<br>(VALMA) (039993) |
| <b>Voimaantulo</b>             | 01.08.2015                                                              |

# SISÄLTÖ

|                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Tutkinnon muodostuminen. . . . .                                                                           | 1  |
| 2. Tutkinnon osat. . . . .                                                                                    | 2  |
| 2.1. Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän<br>perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp. . . . . | 2  |
| 2.2. Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 osp. . . . .                                            | 4  |
| 2.3. Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 osp. . . . .                                                       | 5  |
| 2.4. Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10<br>osp. . . . .                         | 8  |
| 3. Johdanto. . . . .                                                                                          | 10 |
| 4. Koulutuksen kuvaus. . . . .                                                                                | 11 |
| 5. Koulutuksen arvoperusta. . . . .                                                                           | 12 |
| 6. Koulutuksen tavoitteet. . . . .                                                                            | 13 |
| 7. Elinikäisen oppimisen avaintaidot. . . . .                                                                 | 14 |
| 7.1. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus. . . . .                                                      | 14 |



# 1. Tutkinnon muodostuminen

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja koulutus muodostuu pakollisista, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista.

Koulutuksessa on yksi pakollinen osa sekä valinnaisia koulutuksen osia. Valinnaisista koulutuksen osista opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 50 osaamispistettä vastaavia osaamistavoitteita.

Koulutuksen valinnaisten osien osaamistavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman osaamispistemäärän mukaan. Niistä voidaan laatia pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta.

| PAKOLLINEN KOULUTUKSEN OSA   10 OSP                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp, <b>P</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| VALINNAISET KOULUTUKSEN OSAT   50 OSP                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 osp                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10 osp                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 osp                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet   0-10 osp</b><br><i>Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammattilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat). Osaamisen arviointi: Suoritetut tutkinnon osat/osa-alueet arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Vapaasti valittavat koulutuksen osat   0-5 osp</b><br><i>Vapaasti valittavien koulutuksen osien avulla opiskelija voi saada vahvistusta urasuunnitteluunsa ja lisävalmiuksia tuleviin ammatillisiin opintoihin oman suuntautumisensa mukaan. Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta. Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta. Vieraskielisille opiskelijoille voidaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta, jonka tavoitteena on huolehtia siitä, että he ymmärtävät toiminnallisen kaksikielisyyden merkityksen ja arvostavat oman äidinkielen osaamista myös ammatillisissa yhteyksissä. Osaamisen arviointi: Koulutuksen järjestäjän itse päättämille vapaasti valittaville osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.</i> |

## 2. Tutkinnon osat

### 2.1. Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perustutkinnon joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena.

#### Osaamistavoitteet

##### Opiskelijan itsetuntemus

Opiskelija

- selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittymistarpeitaan
- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa
- selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita
- parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen perustutkinto.

##### Koulutuksen ja ammattien tuntemus

Opiskelija

- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja muita koulutuksia
- on selvillä eri ammateista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto
- perehtyy eri koulutusalojen pääsyvaatimukseen, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

##### Opiskelun (yleis)valmiudet

Opiskelija

- arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia
- 
- 
-

## Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen

Opiskelija

- tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työssäoppimisen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta
- hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammasteista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammasteissa
- ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä
- tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee oppisopimuskoulutuksen perusperiaatteen ja edellytykset siihen osallistumiselle
- tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä
- tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä
- ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.

## Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat

Opiskelija

- ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen
- käyttää henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa opintojensa pohjana ja tekee jatkosuunnitelman.

## Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalinnan edellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammasteista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa
- kehittää aktiivisesti opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla

- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä
- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa
- laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita
- seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan
- on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatkosuunnitelma.

## 2.2. Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10 osp

Opiskelija vahvistaa arjen toimintoihin ja kodin hoitamiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, kädentaitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen merkityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

### Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- tunnistaa oman vuorokausirytmensä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelämän tarpeisiin
- hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätöksiä
- suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämäänsä ja itsenäiseen asumiseen liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja
- ymmärtää, miten hygienia vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin
- osaa huoltaa vaatteensa
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään
- suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa

- tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin
- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan
- saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille.

### Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ottaa kykynsä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestäväää toimintatapaa noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

## 2.3. Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10 osp

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

### Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

#### Osaamistavoitteet

Opiskelija

- kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja

- arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita
- osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä
- hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin
- ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin.

Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa B1-tasoinen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.

## Osaamisen arviointi

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Lisäksi todistukseen merkitään tarvittaessa opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan. Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osaalueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla.

## Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

### Osaamistavoitteet

Opiskelija

- hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot
- harjoittaa ja syventää päättely- ja päässäälaskutaitojaan
- osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja
- saavuttaa tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa
- hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan

- ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

## Osaamisen arviointi

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvasääntöjen mukaisesti
- ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia.

## Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen

### Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tietää eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet
- tuntee suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoja, tuotantoa ja palveluja
- tutustuu toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tarkastelee kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutuksia yhteiskunnassa
- ymmärtää omaa ja muiden kulttuurista moninaisuutta ja pohtii omaa identiteettiään.

## Osaamisen arviointi

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Jos opiskelija suorittaa perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle
- arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa
- hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen.

## 2.4. Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10 osp

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia oppisopimuskoulutuksesta eräänä mahdollisena koulutusvaihtoehtona.

### Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää tuntemusta valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan
- arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta
- vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa
- hankkii tietoa työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä
- tietää työlainsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyviä perusasioita sekä omat oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita
- osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta
- suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaan
- syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhteperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.

### Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista
- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä
- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta
- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiin
- suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti.

### 3. Johdanto

Ammatillista peruskoulutusta koskevan lain 630/1998 (muutokset 787/2014 ja 246/2015) mukaan Opetushallitus määrää koulutuksen perusteet ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavalle koulutukselle. Koulutuksen perusteissa määrätään koulutuksen muodostuminen pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista, koulutuksen osien laajuus osaamispisteinä ja koulutuksen osien osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Lakiin perustuvana tutkintoon johtamattomana valmentavana koulutuksena voidaan järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat kuitenkin osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua oppisopimuskoulutukseen yksilöllisten valintojen avulla. Opiskelija voi missä tahansa vaiheessa valmentavaa koulutusta siirtyä suorittamaantutkintotavoitteista ammatillista koulutusta joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena, jos hänellä on riittävät valmiudet. Oppisopimuskoulutukseen siirtyminen edellyttää sopivan oppisopimuspaikan löytymistä.

## 4. Koulutuksen kuvaus

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on yhdistetty neljä aiempaa eri kohderyhmille suunnattua valmistavaa, valmentavaa, ohjaavaa ja kuntouttavaa koulutusta. Yhdistämisen tarkoituksena oli muodostaa perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen toimiva ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa kuitenkin huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet. Valmentava koulutus mahdollistaa yksilölliset opintopolut ja joustavoittaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen tarkoitus on edistää nivelvaiheen sujuvuutta, lisätä ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyä ja näin ollen vastata koulutustakuun tavoitteisiin.

Koulutus on opiskelijälähtöistä ja perustuu alkukartoituksen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti ja osaamistavoitteiden henkilökohtaisen valinnaisuuden. Koulutus on opiskelijalle kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen punnitseminen aikaa.

Koulutuksessa on pakollinen koulutuksen osa ja sen lisäksi valinnaisia koulutuksen osia sekä liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä. Näin opiskelija voi suunnitella opintonsa joustavasti henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka tarvitsevat opiskeluvalmiuksien vahvistamista sekä ohjausta ja tukea koulutuksen ja ammatin valinnassa. Kohderyhmänä ovat myös eri syistä koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, jotka eivät ole löytäneet itselleen sopivaa koulutuspaikkaa. Koulutus edistää myös erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tasavertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä.

Koulutus on suunnattu ensisijaisesti nuorille, mutta koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi. Aikuiskohderyhmiä voivat olla erityisesti maahanmuuttajat sekä alan vaihtajat tai uudelleen kouluttautuvat henkilöt, joiden opiskeluvalmiuksissa on puutteita. Koulutukseen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kielitaidon tulisi olla suomen tai ruotsin kielessä kielitaidon tasojen kuvausasteikolla tasoa A2.2.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus suuntautuu ammatilliseen koulutukseen ja eroaa tässä suhteessa muista nivelvaiheen koulutuksista. Koulutuksella on tiivis yhteys työelämään, ja koulutuksen aikana on mahdollisuus suorittaa myös ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia. Lisäksi koulutusta järjestettäessä toimitaan yhteistyössä muiden nivelvaiheen sidosryhmien, kuten työpajatoimijoiden, sosiaali-, terveys- ja nuorisotyön viranomaisten sekä myös perusopetuksen järjestäjien kanssa.

**Oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen** sisältyy ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvat opiskelijat voivat suorittaa henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koulutuksen osien vaihtoehtoisia itselleen sopivia (yhteensä vähintään 30 osp). Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvalla opiskelijalla on mahdollisuus missä vaiheessa tahansa valmentavaa koulutusta siirtyä oppisopimusmuotoiseen tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen, kun hän löytää sopivan oppisopimuspaikan.

## 5. Koulutuksen arvoperusta

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena. Koulutuksen toteuttamisen keskeinen arvo on opiskelijälähtöisyys, jonka työvälineenä toimii henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Koulutuksen tavoitteena on tukea myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista, jolloin opiskelija voi saada muilta tukea ja näin ollen kokea oppimisympäristön turvallisuutta. Koulutuksen keskeisiä arvoja ovat myös ihmisoikeuksien ja yksilöiden kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen.

## 6. Koulutuksen tavoitteet

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseksi sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutuksen tavoite on myös edistää tasa-arvoa ja esteettömyyttä koulutuksessa. Koulutuksen avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen ja suorittaa ammatillinen perustutkinto. Opiskelijoiden tulee saada riittävästi ohjausta ja tukea opinnoissa sekä tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja vahvistaa opiskeluvalmiuksia tulevaisuutta varten.

Erityistä tukea tarvitseville voidaan tarvittaessa liittää koulutukseen yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa järjestettävää toimintaa, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta. Pääpaino on pedagogisella, oppimista tukevalla kuntoutuksella. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Pedagogisen kuntoutuksen lähtökohtana ovat opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.

## 7. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Koulutuksen aikana valmentaudutaan myös elinikäisen oppimisen avaintaitojen saavuttamiseen. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa. Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät tarkemmin eri ammatillisten perustutkintojen ammattitaitovaatimuksiin.

### 7.1. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

#### Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

#### Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksyttyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

#### Ammattietiikka

Opiskelija toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

#### Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystieteiden sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

#### Aloitekyky ja yrittäjyys

Opiskelija edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

#### Kestävä kehitys

Opiskelija toimii ammatinsa kestävän kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävän kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

#### Estetiikka

Opiskelija ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

#### Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

#### Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa, ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

### **Teknologia ja tietotekniikka**

Opiskelija hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

### **Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit**

Opiskelija käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvoja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.